

Vem ansvarar för kulturarvet?

Sedan januari 2007 har mer än 2 000 kulturföremål stulits från museer, hembygdsgårdar och kyrkor. Alla tar för givet att vi ska kunna ta del av vårt gemensamma kulturarv – men frågan är vem som tar ansvar för att skydda kulturarvet från framför allt stöld men även miljöförstöring?

Sverige har en unik öppenhet vad det gäller att visa upp kulturskatter. Vårt gemensamma kulturarv finns tillgängligt för alla att ta del av på museer, hembygdsgårdar och i kyrkor över hela landet. Detta är mycket positivt och något vi värnar om, men det medför också ett stort ansvar för säkerhet och förvaring av föremålen.

Statistik från Brottsförebyggande rådet visar att många kulturföremål hotas av stöld. Under de två senaste åren har 39 procent av stölderna genomförts under sommarmånaderna juni till september. Det stämmer väl överens med den ökade aktivitetsnivån i hembygdsgårdar och vägkyrkor under sommaren. Även för museerna innebär sommarmånaderna oftast ett ökat besöksstryck.

Kulturföremålen är ofta ovärderliga och eftertraktade på den svarta marknaden för antikviteter. Även om det inte alltid är de dyraste föremålen som stjäls så urvattnas vårt svenska kulturarv för varje stöld. Många föremål är inte bara ovärderliga utan även oersättliga ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Föremålen berättar en historia om de människor som levde här för länge sedan.

Vi på Riksförbundet Sveriges museer och Sveriges Hembygdsförbund vill öka uppmärksamheten kring de många stölderna av våra kulturföremål. Därför anordnar vi nu tävlingen Klenod där landets kulturinstitutioner tävlar om att vinna en skyddsmonter till sina kulturföremål. Med tävlingen vill vi visa hur viktigt det är att kunna skydda föremål mot framför allt stöld men även miljöförstöring, samtidigt som de visas upp för allmänheten.

Men tyvärr räcker det inte med en tävling. Alla kan inte vinna. Det krävs ytterligare åtgärder för att skydda vårt gemensamma kulturarv. Nu är det dags att föra upp frågan om hur vi bäst skyddar och bevarar vår fantastiska kulturskatt på den politiska agendan.

Mats Persson, generalsekreterare på Sveriges museer.

Jan Nordwall, generalsekreterare på Sveriges Hembygdsförbund.